

(Иклэух я 2-рэ н. ит).

Юффыгъо зэфэшъхьафхэм ахэплъагъэх

(Икълух).
— Зиунэ къэзыбгынагъэхэр миграционнэ къулыкъум ичэзыу бэрэ хэтынхэу щытэп, псынклэу, гумэклыгъо къыпымыклэу ахэм яфэлэ-фашлэхэр дгъэцкълэнхэ фæе, — къылуагъ АР-м и Премьер-министрэу Къумпыл Мурат.

Юффыгъоу зытегушылагъэхэр къызэрыкълэу зэрэщымытыр республикэм ипашэ къыхигъэщы- зэ, кощын Юфхэмклэ хэбзэгъ- уцугъэм къыдилытэрэ пстэу- ри шлокл имылэу гъэцкълэгъэн зэрэфаер къылуагъ.
— Лэкыбым къыкыгъэхэу

Коллегием изэхэсыгъу

Прокуратурэм иколлегие изэхэсыгъо мы мафэхэм Мыекъуапэ шыкълуагъ. Ар зэришагъ Адыгэ Республикэм ипрокурорэу Василий Пословскэм. Зэхэсыгъом хэлэжъагъэх отделхэм япашэхэр, ахэм ягуадзэхэр, прокурорхэм ялэпылэгъухэр, нэмыкълхэри. Къольхэ тын-ыхынымклэ хэбзэгъуцугъэр зэраукъорэм, ар дэгъэзыжыгъэным епхыгъэ Юффыгъоу прокурорхэм зэхащэхэрэм Юфхьабзэм щатегушылагъэх.

Къольхэ тын-ыхыным пэ- уцужыгъэным епхыгъэ Юфшлэ- ным республикэм мэхъанэшхо зэрэщыратырэ зэхэсыгъом къышалауагъ. Ащ пэуцужыгъэ- ным фэгъэхыгъэ нормативнэ тхылъэу блэкыгъэ илъэсхэм аштагъэр бэ.
2014-рз илъэсым къольхэ тын-ыхынымклэ хэбзэгъуцугъэр аукуагъэу республикэм

гъогъу 1100-рз шагъэунэфыгъ. Ар блэкыгъэ илъэсым елы- тыгъэмэ, процент 18-клэ на- хыб. 2013-рз илъэсым мыщ фэгъэхыгъэ хэбзэгъуцугъэр гъогъу 986-рз аукуагъ.
Муниципальнэ образование- хэм къольхэ тын-ыхыным пэшлуклогъэнымклэ зэхащэрэ Юфшлэныр нахь маклэ зэрэху- гъэр зэхэсыгъом къышыхагъэ-

«Адыгеим тыщыпсэун, Юф щыт- шлэн» зылорэ пстэури къетэгъэ- благъэх, лъэпкъ зэхэдз тилэп. Ау Урысыем, республикэм шап- хэу агъэнафэхэрэр агъэцэ- клэнхэу зэрэщытыр зэкълэми къа- гурылон фæе. Джащыгъум тызэ- гурылошт, тигуапэу тызэдэлэ- жъэшт, — къылуагъ клэухым Тхьакълушынэ Аслъан.
ТХЪАРКЪОХЪО Адам.

щыгъ: Мыекъуапэ бздэжэшлэгъэ 76-клэ, Красногвардейскэ райо- ным — 11-клэ, Теуцожь райо- ным — 3-клэ. Блэкыгъэ мэ- зитфым къыклоцл Кошхэблэ районым къольхэ тын-ыхыным епхыгъэ бздэжэшлагъэ шагъэ- унэфыгъэп.
Мыщ къышыхэгъэщыгъэн фæе бздэжэшлагъэхэм япчъагъэ нахь маклэ зыклэхугъэр хэбзэгъ- уцугъэр зыкуагъэхэр зэклэ къаубытыгъэхэу къызэрэбгуры- лорэ. Арэуцтэу щымытмэ, мы Юфым фэгъэзэгъэ хэбзэуху- мклэ къулыкълухэм ялофшлэн нахь агъэлъэшын фæе.
Джащ фэдэу мэхъанэшхо ял унэе предпринимательхэм ыкли юридическэ лицэхэм альэны- къоклэ къольхэ тын-ыхыным пэшлуклогъэнымклэ хэбзэгъ- уцугъэу щылэр зэрагъэцаклэрэм.

ГЪОНЭЖЫКЪО Сэтэнэй.

Зэфэхьысыжъхэм уагъэгушлорэп

Зэтыгъоу атырэ ушэтынхэм яхьыллагъэу мы мафэхэм къы- хэтыутырэр маклэп. Джы ушэ- тынхэр ыклэм фэклуагъэх, эк- замэн тыгъо шъхьалэр мэкъу- огъум и 11-м аухыгъ. Ушъхьа- гъоу илэмклэ зыфэбгъэклотэн плъэклынэу щытмэ апае ма- фэу къагъэнэфагъэхэри непэ ауых. Шыпкъэ, етлани лых- тедзэу клэлэеджаклохэм мафэ- хэр къаратыштых. Ахэр бэ- дзэогъум и 7-р, и 9-р, и 11-р ыкли и 14-р арых. Арэу щыт- ми, пэшлорыгъэш зэфэхьысыжъ- хэр ашыгъэх. Непэ ахэм шъуа- щыдгъэгъозэшт.
Республикэмклэ зэкълэмкли нэбгырэ 2200-рз ушэтынхэм ахэлэжъагъ. Урысыемклэ гъэ- сэныгъэм илоф лыплъэрэ къу- лыкъум апэрэмклэ балл анахь маклэу къахьын фæуеу къыгъэ- нэфэгагъэр урысыбзэмклэ 36-рз, хысапымклэ 24-рз зэрэхуцты- гъэхэр. Етлани баллхэр нахь маклэ ашыгъэх. Урысыбзэмклэ — 24-рз, хысапымклэ — 20. Экзамэныр мыгъэ зэрэклорэмрэ гъэрэкло къахьыгъэ баллхэм- рэ експертхэм зызэрагъаплшэ- хэм ыуж ащ фэдэ клэуххэм къафэклуагъ. Арэу щытми, ащ фэдэ балл маклэри урысыбзэм- клэ Адыгеим нэбгырэ 78-мэ къы- щахьын альэклыгъэп. Блэкыгъэ илъэсым баллхэр изымыгъэкъу- гъэхэр нэбгыри 102-рз хъушты- гъэ. Ау къахьын фæе баллхэ- ри нахьыбагъэх.
Шыпкъэ, джыри мэфэ те- дзэхэр шылэх, шлокл зимылэ предметитлум (урысыбзэмрэ хысапымрэклэ) языклэ «2» къэ- зыхьыгъэм ытыжын ылъэклышт.
Дэгъу дэдэу зытыгъэхэри рес- публикэм исых. Гуцылэм пае, балл 90-рз, 98-рз, 100 къэзы- хыгъэхэр шылэх. Ащ фэдэ бал- лхэр нэбгырэ 62-мэ къахьы- шыгъ. Сыдэу щытми, урысыб- зэмклэ гурыт баллыр 55-рз мэхъу. Шыпкъэ, ар Урысы-

ер зэрэпсауу пштэмэ, шагъэ- унэфыгъэ гурыт баллым нахь маклэ. Урысыемклэ гурыт бал- лыр зэрэхуэрэр 61,2-рз.
Хысапымклэ къахьын фæе балл 20-м нэбгырэ 248-рз нэ- сыгъэхэп. Гъэрэкло зынэсынхэ фæе баллым нэбгыри 125-рз нэмысыгъагъэр. Гурыт баллыр Адыгеимклэ 33-м нэсыгъ нылэп. 2013-рз илъэсым ар 53-рз хъуштыгъэ. Анахь балл инэу республикэм хысапымклэ къы- щахьыгъэр 89-рз мэхъу.
Физикер Адыгеим зэрэща- тыгъэми уигъэгушлонэу щытэп. А предметымклэ анахь балл маклэу 36-рз хуэрэр нэбгыри 186-мэ зэпачын альэклыгъэп. Блэкыгъэ илъэсым «2» къэ- зыхьыгъэр нэбгырэ 56-рз ху- штыгъ. Ар зэклэ зытыгъэхэм япроценти 8 нылэп. Мыгъэ зы- мытыгъэр процент 36,7-рз зэрэхуэрэр.
Лэкыб къэралыгъуабзэхэмклэ анахь балл маклэу къахьын фэагъэр 20 зэрэхуэрэр. Ар нэб- гыри 5-мэ зэпачын альэклыгъэп. Гъэрэклуи зымытышугъэр ащ фэдизыгъ. Нэмыцыбзэмклэ анахь пчъэгъэ маклэу агъэнэ- фагъэр зэпызымычыгъэр нэб- гыритлэу нылэп. Гъэрэкло зымы- тышугъагъэр зы нэбгыр.
Зэфэхьысыжъхэм узахап- лэклэ, клэуххэм уагъэгушлорэп. Ахэм къагъэлыгъо клэлэеджакло- хэм мы ушэтынхэр къын къы- зэрэфэхуэхэрэр, ахэр экзамен- хэм икъу фэдизэу зэрафэмы- хъазырхэр. Ушэтынхэм ятын мыгъэ лъэшэу зэралыплъагъэ- хэм, ащклэ шапхэхэр зэра- мыукуагъэхэм къахэкълэу бал- лхэри нахь маклэ хуугъэх. Клэ- лэеджаклохэм телефонхэр е нэмык шпаргалкэхэр агъэфе- дэнхэ альэклыгъэп. Ахэр къэзы- штагъэхэр экзаменым къычла- гъэклыгъэх. Ны-тыхэм зэралы- тэрэмклэ, еджаплэхэм икъу фэдизэу клэлэеджаклохэр мы

ушэтынхэм ащафагъэхъазырхэ- рэп. Клэлэегъаджэхэр нахьыбэ- рэмклэ репетиторхэм ащэгугъых. Нафэу зэрэщытымклэ, клэлэ- егъаджэу предметхэмклэ езыгъа- джэхэрэм рагъаджэрэ клэлэ- еджаклохэр яунэхэм рагъэбла- гъэхэзэ, ыпклэ хэлъэу Юф ада- шлэ. Ахэр лъэшэу ушэтынэм фагъэхъазырых. Клэлэегъаджэ- хэм аушъэфырэп а Юфым хэ- лыр. Лыхтедзэу рагъаджэхэ- рэм янэ-ятэхэм клэлэегъаджэхэм ахъщэ къараты, ау еджаплэм ушэтынэм зэрэфагъэхъазырырэм пае шъхьафэу клэлэегъаджэхэм ахъщэ къафитлупщырэп.
АР-м иминистрэхэм я Ка- бинет бэмьшлэу зэхэсыгъоу илагъэм Премьер-министрэу Къумпыл Мурат республикэм иеджаплэхэм зэращырагъаджэ- хэрэм уигъэрэзэнэу щымытэу къышлуагъ.
— УФ-м и Президент жъоны- гуаклэм къышлыгъэ унашъор республикэм шагъэцаклэзэ, клэлэегъаджэхэм ялэжъапклэ зыкъышырагъэлэтыгъ, ау ащ елытыгъэу шлэныгъэхэм уагъэ- разэрэп. Клэлэцыкълэу ыгыплэм къышегъэжъагъэу апшъэрэ еджа- плэхэм анэсыжъэу шлэныгъэхэм языкъегъэлэтын тыналэ тетын фæе, — къылуагъ ащ.
Юфшлэнымклэ ыкли социальнэ хэхъоныгъэмклэ Министерствэм къызэритырэмклэ, бюджетым илофышлэхэм ялэжъапклэ блэ- кыгъэ илъэсым зыкылэтыгъ ыкли клэлэегъаджэхэм къагъа- хъэрэр гурытымклэ сомэ мин 18,3-м нэсыгъ. Гурыт профес- сиональнэ еджаплэхэм ащезы- гъаджэхэрэм сомэ мин 21-рз, апшъэрэ еджаплэхэм сомэ мин 26,7-рз къагъахъэ.
Клэуххэр джыри предмет пэпчэ зэфахьысыжыгъэхэп, арышъ, зэхьоклыныгъэхэр щылэн- хэ альэклышт.
СИХЪУ Гошнагъу.

ДЕКЛАРАЦИЕХЭР

Миллионер 500-м ехъу тил

Тиресубликэ мыныным ильыгъу дэгъу къызлэкълэхъэ- хэрэм япчъагъэ щыхэхъо. Гъэ- нэфагъэ ахэр лэжъэкло къызэ- рыкълэхэу зэрэщымытхэр, ахэр предпринимательх, чиновникых, сатыушлэх.

Урысые Федерацием ихъа- къулахъ къулыкълэу икътэмэ и Гъэлорышлэплэу Адыгеим щылэм макъэ къызэригъэлугъэмклэ, икыгъэ 2013-рз илъэсым ти- ресубликэ щыпсэурэ милли- онерхэм япчъагъэ джыри къы- хэхъуагъ, ахэр 507-м нэсыгъэх. 2012-рз илъэсым тилагъэр мил- лионер 473-рз.

Цлэф байхэм ащыцэу сомэ миллиони 100-м ехъу зилэхэр нэбгыри 10 мэхъух, миллиони 10-м къышегъэжъагъэу 100-м нэсэу зыгуоигъэхэр — 38-рз, зы миллионым къышегъэжъа- гъэу 10-м нэзыгъэсыгъэхэр нэб- гырэ 459-р ары. Зэкълэми апэ итхэр (сомэ миллиони 100 — 500 зилэхэр) 2012-рз илъэсым нэбгыри 4 хъуштыгъэхэмэ, зы илъэсклэ ахэм нэбгыри 6 къа- хэхъуагъ.

Тигъунэгъу шьолъырхэм ямил- лионерхэр зыфэдизхэри зэдгъэ- шлагъэ. Ахэм Краснодар кра- ир апэ ит. Мыщ миллионер 3381-рз щэпсэу, сомэ милли- он 500-м къышегъэжъагъэу зы миллиардым нэсэу зыгуоигъэ- хэр нэбгырэ 22-рз мэхъух. Кра- им клэхъэгъуай, ащ сомэ милли- ардым къышегъэжъагъэу 10-м нэсэу зилэу нэбгыри 9 ис. Ставропольем миллионерхэу 3381-рз, миллиардерхэу 4 исых, Ростов хэкум миллиардери 9 ил.
Мы пчъагъэхэр зэклэ къэзы- гъэлэгуагъэхэр илъэсым фе- дэу ышлыгъэмклэ декларацие- хэр хъакъулахъ къулыкълэу езытыгъэхэр ары. Зэкълэми ахэр зэрамытхыхэрэри е зытетым тетэу къызэрамыгъэлъагъохэ- рэри гъэнэфагъэ. Сыдэу щытми, зимылыку хэзыгъэхъон зыльэ- кыхэрэр Юфшлэплэхэр, ком- паниехэр, хъаклэщхэр ежъ яунаехэу къызэлэузыыхэрэр ары.

(Тикорр.).

ИСКУССТВЭМРЭ КЪЭГЪЭЛЪЭГЪОНХЭМРЭ

Щылэныгъэр къагъэдахэ

Бзылъфыгъэхэр, унагъор, клэлэцыкълухэр сурэтышлэхэм ятворчествэ къызэрэщылуатэхэрэм афэгъэхыгъэ къэгъэлэгъоныр тыгъуасэ Мыекъуапэ къыщызэлэуахыгъ. Клэлэеджаклохэр, зыныбжъ икълугъэхэр купхэм ащызэнэкъокъугъэх.

— Урысыем ибзылъфыгъэ- хэм я Союз — илъэс 25-рз, Адыгеим ибзылъфыгъэхэм я Союз илъэс 20 зэрэхуэхэрэм къэгъэлэгъоныр яхьыллагъ,— къышлуагъ зэхэхъэм Адыге- им ибзылъфыгъэхэм я Союз итхъаматэу Светлана Дорошен- кэм. — Тыкълэуцухуэхэр дуна- им дэхагъэу, цыфым шлушлэ- гъэу халъагъорэр ясурэтхэмклэ къалуатэ.

АР-м лъэпкъ Юфхэмклэ, Лэ- кылб къэралхэм ащыпсэурэ тилэпкъэгъухэм адырлэ зэгъы- ныгъэхэмклэ ыкли къэбар жъу- гъэм иамалхэмклэ и Комитет итхъаматэ игуадзэу Александр Лузинер, Адыгеим щыпсэурэ къэндзалхэм акультурнэ об- ществэу «Дуслыкым» ипашэу Алям Ильясовыр, АР-м ибзылъ- фыгъэхэм я Союз илофшлэн хэлэжъэхэрэ Бжъэшлэ Фати- мэ, Сихъу Мирэ, нэмыкълхэр къэгъушылагъэх, сурэтхэу къагъэ- лъагъохэрэр щылэныгъэм зэ- репхыгъэхэр, ныбжыкълэхэм плуныгъэ дэгъу ятыгъэным зэ- рэфэгъэхыгъэхэр хагъэунэфы- кыгъэх.

Е. Абакумовам, Д. Бады- ем, Т. Сидоренкэм, Г. Абрэ- джым, нэмыкълхэм ясурэтхэр

тыкълэуцухуэхэр дунаим «къы- хэгъушыкълых». «Ижырэ ун», «Мурадышлэхэр», «Чылысым екълурэ гъогур», фэшъхьафхэ- ри шъохэмклэ гъэклэрэклэагъэх, гупшысэ хэхыгъэхэр уагъэшлы. Урамым щыджэгурэ клэлэцы- клухэм ясурэт псэ пытым фэд.
Жюрим хэтыгъэхэ А. Быр- сырым, Б. Шэуджэным, Р. Хъуа- жым, Н. Кушъум, Н. Абрэ- джым, С. Волковам Юфшлэгъы 102-мэ уасэ афашыгъ. Апэ- рэ чыплэр Лымыщэкъо Ма- рыет фагъэшъошагъ. Елена Абакумовар, Ольга Бреслав- цевар, Абрэдж Гоцэфыжъ ятлонэрэ хуугъэх. Елена Кор- ноушинам, Ирина Бредихинам, Ольга Плетневам, Галина Ов- чинниковам ящэнэрэ чыплэхэр къыдахыгъэх.
Клэлэеджаклохэм язэнэкъокъу Олеся Копаневар ащытеклуагъ. Елена Гаматдиновам, Анаста- сия Ткаченкэм, нэмыкълхэм ха- гъэунэфыкырэ чыплэхэр къы- дахыгъэх.
Ллэужхэр зэзыпхырэ къэгъэ- лъэгъоныр тищылэныгъэ къэ- зыгъэдахэрэмэ ахэтэлъытэ.
САХЫДЭКЪО Нурбий.
Сурэтым итхэр: **зэнэкъокъум чанэу хэлэжъагъэхэр.**

ЯгумэкIыгъохэм защагъэгъозагъ

Къалэу Мыекьюапэ ипрокурор шъхьалэу Тхьазэплъ Аслъан мы мафэхэм пресс-конференции зехищагъ. Журналистхэм яупчIэхэм джэуапхэр къаритыжыгъ.

— Цыфхэм коммунальнэ хъызмэтым ылъэныкъокIэ гумэкIыгъоу ялэхэр зэдгъэшIэнхэм, Iэпылэгъу тафэхуным пae, IoфшIапIэм кыизэрэщытэуалэхэрэм нэмыкIэу, ежхэр зыщыпсэхуэрэ чIыплэхэм тыклоу тыублагъ, — еIо Тхьазэплъ Ас-

лъан. Ар цыфхэм нахь ягуапэ хъугъэ, сыда пломэ ипсауныгъэ е нэмыкI Ioфыгъохэм апкь кыикIыкIэ прокуратурэм къэмыкIошъуштхэм гумэкIыгъоу ялэхэр кыитфалотагъэх, яупчIэхэм джэуапхэр ядгъэгъотыжыгъэх.

Анахъэу цыфхэр зыгъэгумэкIыхэрэр коммунальнэ-фэло-фашIэхэм ауасэу атырэр ары. Уасэу шыIэхэр зыфэдэхэр, ахэр зыштэрэ цыфхэр тэрэзэу зекIуагъэхэмэ, хэбзэгъэуцугъэр аукуагъэмэ ыкIи джащ фэдэ упчIэхэу мы Ioфым епхыгъэу къэуцухэрэр ары. ЗекIэм-кIи Мыекьюапэ нэбгырэ 50-м ехъу упчIэ язэу прокуратурэм IoфышIэхэм къяоIлагъ. Ахэм ащыщэу хэбзэгъэуцугъэр амыкуагъэу, тэрэзэу зекIуагъэхэу, ау цыфым ар икъу фэди-зэу кыгурымылуагъэу кыххэкыгъэмэ, прокуратурэм IoфышIэхэм къяоIлагъэм зекIэ фы-зэхафыгъ, хэбзэгъэуцугъэр зэрамыкуагъэр къафалотагъ.

Компаниеу «Феникс» зыфи-лорэм ипашэ ехылагуэу прокуратурэм къяоIлагъэх. Ащ псы стырыр тэрэзэу кыизэ-римытырэр, псым итемпера-турэ шапхэхэм зэрадимыштэ-

рэр ары цыфхэм гумэкIыгъоу ялагъэр. Прокуратурэм IoфышIэхэр а Ioфым изэхэфын ыуж ихьагъэх, джы уплэкIунхэр макIох.

Цыфхэм гумэкIыгъоу ялэхэм ащыщ кIымафэм ыкIи гъэтхэпэм унэхэр тэрэзэу кыизэ-рамыгъэплъыхэрэр. Ащ изэхэ-фын прокуратурэм IoфышIэхэр пылтых.

Мы уахътэм прокуратурэм зехищэгъэ Ioфтхьабзэхэм яшлуа-гъэклэ IoфышIэхэм ялэжъапкIэ пашэм аримытыштыгъэу агъэ-унэфыгъ, уголовнэ Ioф кыизэ-луахыгъ. Ащ фэдэ Ioфхэм прокуратурэр ренэу зэралпылпээр Тхьазэплъ Аслъан кыи-хигъэщыгъ.

ГъэлорышIэкIо компаниеу N 6-м ибухгалтер шъхьалэ у-го-ловнэ Ioф кыифызылуахыгъ. Ащ сомэ миллиони 2-м ехъу хэб-зэнчъэу кыизфигъэфедагъ. Цыфхэм къатырэ ахъщэр еж-

ищыкIэгъэ фэло-фашIэхэм апи-гъэклодагъ, гушылэм пae, авто-мобилэу чыфэкIэ къалихыгъэм ыуасэ рипщыныжыштыгъ. Бзылфыгъэр илъэситIурэ ны-кьорэ хьапсом чIэсынэу ыкIи тазырэу сомэ мини 100 хьы-кумым тырильхьагъ.

Мы уахътэм Мыекьюапэ ахъ-щэ къолхъэ тын-Iыхыным епхыгъэ Ioф 15 прокуратурэм ылыгъ, зэхэфынхэр макIох.

Бэдзэогу мазэм цыфхэм гумэкIыгъоу ялэхэм джыри прокуратурэм IoфышIэхэм зыща-гъэгъозэщт, зыщыкIагъэм Iэпы-лэгъу рагъэгъотышт. Чыплэу зы-дэкIощтхэм Ioф ащызышIэрэ компаниехэм япашэхэм макъэ арагъэлущт, гъэзетхэмкIэ, теле-видениемкIэ цыфхэм альагъэ-Iэсышт, мэкъэгъэлу тхьапэхэр ащ фытегъэпсыхъэгъэ чыплэхэм атырагъэпкIэщтых.

ГЪОНЭЖЫКЪО Сэтэнай.

Адыгеир ыгу рихьыгъ

ЗэлашIэрэ урыс-фин актерэу Вилле Хаапасало джырэблагъэ Адыгеим щылагъ, документальнэ фильмэу «30 дней по Кавказу с Вилле Хаапасало» зыфилоу ыгъэхьазырэрэм тиреспубликэ фэгъэхьыгъэ техыгъэхэр хэхьащтых. Фильмэр къяралыгъобзэ зэфэшъхьафхэмкIэ кыдэкIышт, кыхьащт илъэсым ипэублэм ар Финляндием, Швецием, Европэм икъяралыгъохэм кыщагъэлъэгъотт, мэкьюогу мазэм Урысыем ителекъэтынэу «Моя планета» зыфилорэм кытышт.

Вилле Хаапасало вертоле-тымкIэ Шъачэ кыбыбыкIыгъ ыкIи Пэнэжыкьюае истадион кышетIысэхыгъ, а чыплэм куль-турэм и Унэу къяуджэм дэ-тым иартист ныхъыкIэхэр ыкIи ансамблэу «Къяуджэм ижъогъэ-жыыхэр» зыфилорэм хэтхэр актер цэрыIом зэрифэшъуашэу щыпэгъокIыгъэх, оредхэр къя-луагъэх, къэшъуагъэх.

Адыгеир зэрэзэлашIэрэр адыгэ къяуаер ары, ар дэгъоу кыгурылозэ Вилле Хаапасало апэу еблэгъагъ къоихынымкIэ бжъэдыгъу коим шыIэпэласэу Гъонэжыкьюо Джантыгъэ дэж. Къоихыным ишъэфхэм актер цэрылор бысымгуащэм ащигъэ-гъозагъ ыкIи ежыми къяуаер рихынэу ащ фэдэ амал ритыгъ.

Джащ фэдэу бжъэхуным

пыль къябархэри шлогъэшIэ-гъонэу Яхъулэ Пчымафэ иб-

жъематэхэр актерым зэригъэ-лэгъуэгъэх, а чыплэм жьоны-гъокIэ шъоур зэрэклафырэр щытырахыгъ.

ХьакIэр Кавказым зекIо къя-жъэныр епхыгъагъ «30 дней по России с Вилле Хаапасало» зыфилорэ телеэпопеем. Гъэрэкло зэлашIэрэ актерым ыкIи Уры-сыем фэгъэхьыгъэ документаль-нэ фильмэхэм яавтор мэфэ 30-м кыкIоцI Урысыер кыизэпI-кIухьагъ, чыплэ зэфэшъхьаф-хэм арыфагъ ыкIи цыф гъэшIэ-гъонхэм алуагъ. Ащ иятIонэрэ IoфшIагъэ — «Великий шелко-вый путь», ящэнэрэр — «30 дней с фино-угорскими наро-дами», яплэнэрэ проектър «Рус-ская Арктика» зыфилохэрэр арых. Мы уахътэм Ioф зыщи-шIэрэр Кавказыр ары.

рацие ыкIи Пэнэжыкьюе къя-джэ псэуплэм.

«Вилле Хаапасало Адыге-ир лъэшэу ыгу рихьыгъ. Рихъу-хъэгъагъэр зекIэ тырихын ылъэ-кыгъ ыкIи фильмэр къязыгъэ-баин ылъэкIышт материал бэкIае ыугъоигъ. Джащ фэдэу Мэзмай актерыр щылагъ, гъукIэ IoфымкIэ Iэпэласэхэм яIoфшIа-гъэхэр зэригъэлъэгъуэгъэх. Джы съемочнэ купым Къэрэщэе-Щэрджэсым (Домбай), Къэбэр-тэе-Бэлыкъарым, Темыр Осе-тием, Ингушетием ыкIи Чэчэн Республикэм Ioф ащэшIэ», — кылуагъ Урысые географическэ обществэм ишъольыр отде-ление ипашэу Игорь Огай.

Документальнэ фильмэм иавтор кыизэрилорэмкIэ, по-литикэ Ioфыр шлогъэшIэгъонэп, еж пшъэрылэу зыфигъэуцу-жырэр Урысыем щыпсэхуэрэм якультурэкIэ, яшэн-хабзэ-хэмкIэ, ялэлагъэхэмкIэ къя-ралыгъом ишъольырхэм ящыла-кIэ кылотыкIыгъэныр ары.

Хъэшхуанэкхо
Хъазрэт.

Шуклэ агу къинэжьи

Цыфым опсэуфэклэ шэн-зеклуаклэу хэлъыгэр, шлушлагэу илагэр, ицыфыг ары дунаим ехыжымэ пстэуми агу къинэжьиэр. «Укызэхум пстэури бгъэгущуагэ, узылэжкэ оры зыгъэгыштхэр» алуаг. Шэлэфэклэ шхьэкэфэныгэрэ цыфхэм яшлульэгурэ къылэжьиэгэхэу игъонэмысэу дунаим ехыжыг зигугу къэтшымэ тшлоигэу цыфыр. Идунай зехъожым, ар зышлэщтыгэу гухэкышхо зыфэмыхугэу шылэп.

Хъэшхуанэкхо Хъазрэт илъэс 58-м итэу блэкыгэу илъэсым имэкъуогу мазэ дунаим ехыжыг. Игупсэхэмкэ илъэсэу ар зямылэжьи хэгъэки, зы такыкыри бэ... Хымэ цыфхэм, хабзэмкэ, шлэху ащэгупшэжы, ау ар Хъазрэт фэгъэхыгэу къэплон плэкыштэп. Шылэныгэр, цыфхэр шлу ыльэгухэу, пстэури къызэлъиубытызэ игуфэбэныгэу адигошыным ренэу лъыбэнэрэ цыф нэфынэу ар шытыг. Иэнатлэм, лэкым, мылкым зэрамыкыгэу, къызэрыкылоу, нэгү зэлухыгэу, хэткли цыфышлун, хабзэр зезыхан зылэкыгээхэм ащыш. Шэн-зеклэ дахэхэр, культурэ ин зэрыл унагъом къызэрихуагэр сыдыгъокли ащ къыгэзшыпкэжыгэу шылэныгэу гъогу клэкым къырыкылауаг. Теуцожь районым ит къуаджэу Джеджэхаблэ ар къышхыгэу, щаплуг, гурыт еджаплэри къы-

щиухыг. Муниципальнэ предприятыеу «Цыфхэм яфэлэ-фашлэхэм ягъэцэклен фэгъэзэгъэ комбинатэу» Мыекъуапэ дэтым ипашэу аужырэ илъэсхэм лопылауаг.

«Шымылэжым дэйклэ игугу ашлырэп» ало, ау арэп Хъазрэт шуклэ угу къэбгъэкыжыным уфэзыщэрэ. Гушылэ дэхабэ, рэзэныгэр къызыхэщырэ гушылабэ къылэжьиэгэу шыпкэу дунаим ар ехыжыг. Ащ фэдэу къуаджэу къызышхыгэми, хаблэу зыщаплугэми ар агу къинэжьи. Бэшлагэу къэлэдэс хугагэми, зыпарэкли ахэр шыгупшагээхэп, нэхъой, нэфынэшхо къызыпыкырэ цыфышлоу къызэрахахэщтыгэм пстэуми шлу аригэлъэгугаг. Етлани шхьэкэфэныгэушхо къызэрилэжьиэгэу цыф зэхэдз имылэу, лэпылэгү зыщыкылауаг, чыплэ къин ифагэм емыгупшысэжэу ылэ зэрэфищыштыгэр ары. Нэж-лужыи, ныбжыи-

кли, клэлэцыкыли — пстэуми жабзэ къадигъотыштыг. Къуаджэм лэпылэгү ищыкылауагэми, апэу ар языгэгъотхэрэм ашыштыг, ишлушлагэу нэбгырабэмэ, алъылэсыг. Гухэклир цыфым ышлагэр къыхыгэщыным, пстэумэ зэлъаригэушлэным лъымыбанэу, щытхум ыуж имытымэ, шэлэфэклэ ащ ишлушлэ игугу зэрамышырэр ары.

Хъазрэт «шылэныгэм ыгъэсэхуджаг» зыфалохэрэм ахэплъытэми хуэнэу игъашлэ ызыныкъом инахыбэр къыкылауаг. Ошъогум къэфэхэу зыпарылыгү кымыфагэми, зыуж ихыгэу лопыр къызыдэхуэхэрэм, ишлэныги, иакыли, исэнаушыгы ыгъэфедэжыныхэу амал Тхэм къызэритыгэхэм, лэныкъо пстэумкли цыфым ищыкылауагэр зэзыгъотылэжыгэхэм ашыштыг. Унэгъо дахэ илагэ, ишхьэгъусэу Нэфсэтрэ ежырэ шъаорэ пшъашьэрэ зеданлустыг, лопшлэн дэгъуми, лэна-

тлэми ахэныгэагэп. Цыфхэм ишлуагэу аригэкыли, янэрэ ятэрэ опсэуфэхэклэ ыгуклэ зыфаер афишлэн, янэ къылыфгыгэхэм пкэушхоу аклэуцон, иунагъо шыкылэгъэнчэу ыгъэпсэун амал ащ Тхэм къыритыгэаг. Ары зэрэпсэуштыгэри... Ау «тэ укыкли, лаж» алуаг. Зы такыкы тхымыкылауаг ищылэныгэу къызэпыригэзаг. Хъазрэт икклэу Тимур илъэс 20-м ехыгэу къодыеу автомобиль зэутэкым хэклэдаг. Ежыркэ зыпарэми мэханэ имылэжэу, идунэепплыкыи, ипсэукли нэмыкли шыпкэуу къыным къышыгэу. Арэу щытми, ыгу ихыкылырэу къызыжыгэушын, ишхьэгъусэ, ипшъашьэ агу ымыгэклодын, клэгъэкъонышхо афэхун ыльэ-кыг. Сабый закыуу къыфэнагэм, ащ къыкылэхуэхэу цыкылухэм заритыжыгэу, ахэм апае дунаим тетыг.

— Хъазрэт кыуачлэу, шэлэгэу, гушытагэу хэлъыр мыхуэгэхэмэ, къыным бэшлагэу сыкызыжыгэушын, — шылэныгэу гъогуу къызэдакылауаг ыгу къыгэкыжыгэу, къелуатэ ишхьэгъусэу Нэфсэт. — Апэрэ мафэу шхьэгъусэу тызызэфэхуэгэм къышхыблагэу ушыгугымэ иуигуагэу къэзыгэушын-къэжыи, узыгэгупсэфын, укызыкыонэн хулыфгыгэу ар сашхыагэу итыг, ащ тетэу къыныри сшъахыштыг, зэмыхыкыгэуи дунаим ехыжыг. Ар шхьэгъусэу гуклэгущылауаг, ымакэу къылэтыгэу къэсшлэжырэп, губжыныр иккэсагэу, шхьэкэфэныгэуу къыпфишлырэр пэмыгъохыжыи умылэ-кыныуу шытыг. Исабийхэм лъэш дэдэу ар атеубгъогаг, сэ сызэрафыштыи ымыгэатхэу, еж ылэшхытлуклэ афишлэн фаеу ылытэщтыг. Ти-

пхьорэлъф цыкылухэмкли ащ фэдаг.

Уз хылырэу къытеклоу, ащ клочлэгэу зэрэфэмыхуэрэу къызгүрэлэми, гумэхэгэу къызэрэ-зыжымыгэфагэу, зыгу къыфэгэуу къыпэблэгэу цыфхэр джашыгэуи къыгэгупсэушын зэрэпылгыгэу, зы такыкыи зыкытыгэуу зэраримыгэлъэгугэр Нэфсэт къеложыи.

Хъазрэт зышхылэныгэу унагъом чыплэ шхьалэу щезыгэушын-хэрэм ашыштыг, илофшлэни охътабэ тыригэкылауагэушын, илофшлэгухэми ылэ анэсынуу игъо ифэщтыг, ау ахэм адакылоуи ныбджэгэу дэгущыг. Узэрэщыгугырэу къэзыгэушын-къэжыи, ыгуи ыпсы къыпхэ-зылхыан кыфэу зэрэщытыгэр иныбджэгухэм къаложыи.

Игъашлэ кыхыгэу зэрэмыху-щтыр ыгуклэу зэхышлэу, зэпстэури къызылэушын, къышыгугы-хэрэм зэклэми ящыкылауаг аригэгъотын, къуаджэмкли, хыаблэмкли, лыхыпхэмкли, иунагъоки, иныбджэгухэмкли къытефэу ылытырэр ыгъэцэкленым дэгү-лэрэм фэдэу Хъазрэт къыгэушын-гэм къырыкылауаг. Зыфэсгэ пстэури къыдэхуэгэу дунаим ехыжыгэу пэми хушты. Мыщ фэдэу цыфым къыфаломэу шло-игъор бэ. Ары къуаджэу къызышхыгэу дэхэу, къыдэджагэхэу, иныбджэгухэуу гушы-лэгүу тызыфэхуэгэхэм япсалэ-хэр кыхыгэу зыкылэхуэгэхэр. А зэпстэури клэклэуу къэлэжыи-шхуштыг. Хъазрэт нурэр зы-нэгү къыкылырэу цыф нэфынэу, гушыкышхоу зылэ цыф хы-лэлэу, шыпкыагэу зыхэлэ шхьэгъусэу, ныбджэгэу шып-кэу, ты ыкли тыж гуклэгэуу ар зэклэми агу къинэжыг.

ХЪУТ Нэфсэт.

ПСАУНЫГ

Зычлэханхэ алъэкышт еджаплэхэм къахэхуаг

Псауныгэр къэухуымэгъэнымкэу къу-лыкыу аужырэ илъэситлүм къэралыгъом хэхъоныгэушлэхэр шыштыгэх а сист-емэм игъэклэжыи ипрограммэу Уры-сыем щэгъэцэклагэм ишлуагэклэ. Ау джыри шыкылауагэр, гумэкыгъохэр шымылэхэу плон плэкыштэп. Ахэм зыкылауагэу бэрэ игугуу къашыи ти-медицине учреждениехэм ащылэжэи фэе лопышлэхэм (врачхэми гурыт ме-дицине лопышлэхэми) япчъагэу зери-мыкыурэм, врач 400-м ехуу джыри зэрэщыкылауаг.

А шыкылауагэм идэгъэзыжыи иамалхэр зэрэхэх республикэм ипашэхэми, пса-уныгэр къэухуымэгъэнымкэу министр-эми. Ащ ишыхат Тхыакыушынэ Аслъанрэ Мэрэтыкыу Рустемрэ бэмышлэу Мос-ква зыщлэхэм Урысые Федерациеи псауныгэр къэухуымэгъэнымкэу и Ми-нистерствэу зыфагази, къэралыгъом иапшэрэу медицине еджаплэхэм Адыгеим иныбжыкылауаг аштэнхэм фэшл чыплэ нахыбэу къафыхагэкыныу зэралэу-гэхэр. Ащ къыкылэпкылоу министр-ствэм зэзэгъыныгэу дашыгэу мы лопы-гъом фэгъэхыгэу. Джы мары мы илъэс еджэгум «целевое обучение»

зыфалорэу шыкылауаг тетэу Адыгеим ины-бжыкылауаг зыщеджэнхэу алъэкышт апшэрэу медицине еджаплэхэм япчъагэу хэпшыкылауаг къахэхуаг. Адыгэ Рес-публикэм псауныгэр къэухуымэгъэ-нымкэу и Министерствэу тызэрэщыгэ-гъозагэмкэу, мыщ къыкылэпкылорэу апшэрэу еджаплэхэм Адыгеим чыплэхэр къышхыратыгэх:

Кубанскэ къэралыгъо медицинэ университетым:

Изэн лопымыкылауаг («лечебное дело» зыфалорэм) — чыплэ 10;
педиатриемкылауаг — чыплэ 5;

стоматологиемкылауаг — чыплэ 2.
Мы апшэрэу еджаплэм члэхэхэмэ ашлоигуу лъэлүу тхылырэуу къэзытыгэр нэбгырэ 37-рэ:

Изэн лопымыкылауаг — нэбгырэ 23-рэ;
педиатриемкылауаг — 8;
стоматологиемкылауаг — нэбгырэ 6.

Ростов дэт къэралыгъо медицинэ университетым:

Изэн лопымыкылауаг — чыплэ 7;
педиатриемкылауаг — чыплэ 3.
Лъэлүу тхылырэуу АР-м псауныгэр къэухуымэгъэнымкэу и Министерствэу къырахылауагэр зэклэмкли 12;

Изэн лопымыкылауаг — нэбгырэ 10;
педиатриемкылауаг — нэбгырэ 2.
Волгоградскэ къэралыгъо медицинэ университетим Адыгеим иныбжыкылауаг апае чыплэхэр къыхыгэкыгэх:
Изэн лопымыкылауаг — чыплэ 3;
педиатриемкылауаг — 2;
стоматологиемкылауаг — зы чыплэ.

Мы къэбарыуу къызытлэкыхыгэу ма-фэм ехуылэуу министрствэм лъэлүу тхы-лытлүу къырахылауаг, ахэм Изэн лопыр ары къырахыгэр.

Астраханскэ къэралыгъо медицинэ академиеи чыплитлүу къытыг педиатри-емкылауаг щеджэнхэу алъэкыныу, ау ащ клонэу лъэлүу тхылы зыми къытхыгэг-гоп.

Мыекъопэ къэралыгъо технологи-ческэ университетим мы илъэсым «целевое обучение» зыфалорэуу шыкылауаг тетэу щеджэнхэу къытырэуу чыплэр зэклэмкли 46-рэ:

Изэн лопымыкылауаг зыщыфеджэщтыг — чыплэ 35-рэ;
фармацевтикэм — чыплэ 11.

Мы мафэхэм яхуылэуу лъэлүу тхылырэуу къытыгэр 31-рэ:

Изэн лопымыкылауаг — нэбгырэ 23-рэ;
фармацевтикэм — нэбгырэ 8.

Кыхыдгэхэхыжыи тшлоигуу мы зыцлэуу кытлогэуу апшэрэуу медицине еджаплэхэм ясайтхэм «целевой» зыфалохэрэм афэдэу чыплэуу Адыгеим пае къытырэр зыфэ-дизым фэгъэхыгэуу къэбар зэритымкэу АР-м псауныгэр къэухуымэгъэнымкэу и Министерствэу мафэуу къызэригэушлэрэр. Арэуштыг лопхэр лыкылатэхэмэ, рес-публикэм имедицине лопышлэхэм ныб-жыкылауаг клочлэшлүу къахэхыштыг.

ЖАКЪЫМЫКЪО Аминэт.

Егъашлэми тыгу ильышт

халъхьэгъэ Iэдэбныгъэр чIи-
нагъэп.

Хьалъэкъуае гурыт еджаплэ дэтыгъэпти, ублэплэ классхэм ауж гъунэгъу чылэу гурыт имыкьурэ Пчыжьэлпыкъое еджаплэм я 9-рэ классыр, нэужым Пэнэжьыкьуае я 10-рэ классыр 1948-рэ илъэсым къащыхыгъэх. А илъэс дэдэм Краснодар дэтыгъэ къэралыгъо клэлэегъэджэ институтым ифизикэ-хысап факультет чIэхъэ ыкIи дэгъоу къеухы. ШыIэныгъэм къыныгъо зэфэшъафхэр къызыдихьыгъэхэм, еджэ-ныр чIидзыгъэп, ащкIэ янэ-ятэхэр лъэшэу илэпылэгъугъэх.

Кобл Долэт IофшIэныр гурыт имыкьурэ Красносельскэ еджаплэм шыригъэжъагъ, хысапымкIэ ригъаджэщтыгъэх. Специалист ныбжьыкIэр бэмышIэу икьуаджэу гурыт имыкьурэ Хьалъэкъое еджаплэм къагъэкIожьы. Ригъаджэхэрэм ащ иакъыли, игупшыси афигъэхьхэзэ, ипшъэрылхэр дэгъоу ыгъэцэкIэхэзэ завучэуи, хысапымкIэ клэлэегъаджэу Iоф ышIагъ. КIэлэегъэджэ сэнэхьатыр къыгъэшыпкъэжъэу, егъэджэн-пIуныгъэ Iофым гуетыныгъэ ин фырилэу я 5 — 10-рэ классхэм хысапыр ащырегъэхьы. Долэт мы уахътэм клэлэеджакIо пэпчэ еж ышъхъэ рилъытэу, еджэным киIгъэгъушIуныр, шIэныгъэм фэцэгъэныр, икьу фэдизэу хысапым изэгъэшIэн еджакIо пэпчэ рицэлIэным,

ригъэшIэным емызэщэу фэла-
жъэщтыгъэ.

Зисэнэхьат фэшыпкъэу, зыгъэлъапIэу, зиIофшIэн шIу зы-
лъэгъурэм къыдэхъурэр бэ. Цыфыр зыпылэ Iофым фэ-
шыпкъэ зыхъукIэ, ащ фишIэрэр шомэ-
кIэ зэпыт, ар ренэу мэлъыхъо, зы-
лмымыIэсыгъэ лъэныкъомэ агъэгумэ-
кIы. Сыд фэдэрэ Iофи угукIэ уфэмы-
щагъэмэ, къыбдэхъуштэп. Цыфым
къыхихыгъэ сэнэхьатыр шIу ы-
лъэгъу зыхъукIэ, лъэгэплэ гъэ-
нэфагъэхэм анэсы. Зисэнэхьат
гуахъо хэзыгъуатэзэ Iоф зы-
шIагъэхэм ыкIи иIофшIэн ыгуи
ыпси хэзылхъэу, теурыкIуагъэ
зыхэмылэу, ышIэрэр хэзыгъэ
имыIэу зыгъэцэкIэхэрэм ащы-
щыгъэ Кобл Долэт. Ны-тыхэм
щылэныгъэ гъогуу зытырашагъэм
рыгъуазэзэ, хэткIи шыпкъэ-
ныгъэ хэлъэу Долэт къыхыгъ.

Цыфым зы ылон ылъэкIышт,
ау ышIэн ылъэкIыштыр фэшъ-
хаф шыпкъэ. Кобл Долэт
ыIорэмрэ ышIэрэмрэ зэу игъа-
шIэ къыхыгъ. «Долэт мыр
ылопхъагъэп, мыр ышIэпхъагъэп,
епэсыгъагъэп» аIоу ыуж макъэ
егъашIэми щыIужьыгъэп. Цыф
шырытэу, Iэдэбышхо хэлъэу,
иIофшIэн хэшIыкIышхо фырилэу
псэугъэ. Егъаши ымакъэ Iэты-
гъэу клэлэеджакIохэм адэгъу-
щыIагъэп. Кобл Долэт Уцужьы-
кы ыкъом гъогуу кын къыкIу-
гъ, ау зыфэягъэр, ыгу илпыгъэр,
зэгупшысэщтыгъэр ыгъэцэкIэн
ылъэкIыгъ.

Лъэшэу кын блэкIыгъэ уахъ-
тэм итэу гукIэгъу ыкIи лъы-
тэныгъэ зыфэшIырэ цыфым
укъытегушIэныр, уфэтхэныр.
Долэт адыгэпл шыпкъагъ, еджэ-
гъагъ, гъэсэгъагъ. Тидэ Iоф
зыщешIи, ипшъэрылхэр нахъ
дэгъоу зэригъэцэкIэштхэм пы-
ллыгъ. Ар шыпкъэныгъэ зилэ
цыфыгъ.

Кобл Долэт илъэс 40-рэ
гъэсэныгъэм иIоф мыпсынIэхэр
зэшIуиххэзэ, ыкIуачIэ къызэ-
рихъэу, сэнэхьатэу къыхихы-
гъэм гуахъо хигъуатэзэ, ыгуи
ыпси хэлъэу, ищытхъу аригъа-
Iоэзэ хьалэлэу фэлэжъагъ. Ащ
къыхэкIэуи илъэсыбэрэ гуеты-
ныгъэ фырилэу Iоф зэришIагъэм,
пшъэдэкIыж ин хэлъэу ип-
шъэрылхэр зэригъэцэкIагъэхэм
апае бгъэхалхъэхэу «За доб-
лестный труд», «Ветеран труда»
зыфилохэрэр, щытхъу тхылъ-
хэмрэ осэ ин зилэ шIухъаф-
тынхэмрэ илъэс зэфэшъафхэм
къыфагъэшIошагъэх. Обществен-
нэ Iофыгъохэри Долэт ышIагъэ:
кIэлэегъэджэ коммунистхэм
яорганизацие ипашэу, совхо-
зэу «Путь Ильича» щызэхэ-
цэгъэ политеджаплэм ипропа-
гандистэу.

Кобл Долэтрэ ащ ишъхъэгъу-
сэу Сарэрэ лъэуж дахэ къагъэ-
нагъ. Илъэс 56-рэ зэфагъэр
яшапхъэу, кьуаджэу Хьалъэкъуае
илэжъэкIо цыфхэм ящысэте-
хыплэхэу, алэшъхьитIукIэ къа-
лэжъырэр хьалэлэу ашхы-
жъэу къахыгъ. ИунагъокIэ Долэт
пкъэу пытагъ, зэгурьIоныгъэ,
Iэдэбныгъэ, шъхэкIэфэныгъэ
дахэ яунагъо илпыгъ.

Зэшъхъэгъусэхэм клэлипл

зэдапIу-гъ, зэдалэжъыгъ. ЗэкIэ
къатефэрэр агъэцэкIагъ ялъ-
фыгъэхэм апшъэрэ шIэныгъэ-
гъэсэныгъэ арагъэгъотыным пае.
Зурет Кубанскэ медицинскэ
институтыр, Аюбэ, Ибрахьимэ,
Разыет Краснодар дэт
политехническэ институтыр къа-
ухыгъэх. Шыпкъэныгъэр къа-
бэкIэу, цыфыгъэр яшапхъэу,
еджагъэхэу, гъэсагъэхэу, хэбзэ
Iоф зэрэхъэхэу щылэх. Ящытхъу
арагъало, шэн-зекIокIэ дахэр,
адыгагъэр зэрэхъэх, зыхэт кол-
лективхэм ащалъытэх, агуи
апси хэлъэу яIофшIэн агъэцэкIэ,
шIукIэ, дахэкIэ ягугъу арагъэ-
шIы. ШыIэныгъэм ылапсэ
IофшIэныр арэу зэралъытэщты-
гъэр зэшъхъэгъусэхэм ялъфы-
гъэхэми ахалхъан альэкIыгъ.
Унэгъо зэкIужь дахэхэр агъо-
тыгъэх.

ГухэкIышхо тщыхъугъ лъы-
тэныгъэшхо зыфэтшIыщтыгъэу
Кобл Долэт Уцужьыкы ыкъом,
бэрэ зэсымэджэ нэуж, ыныбжэ
ильэс 86-м итэу идунай зэ-
рихъожьыгъэр. Ар зыхъугъэр
мы илъэсым, жьоныгъуакIэм
и 16-р ары. Цыфыр къыпхэ-
тыфэ ащ фэдизэу къаплIэрэр
ар зэрэуищыкIагъэр. Ау иду-
най ыхъожъэу зыпхэкIыжъыкIэ,
ицIыфышIугъэ, иIофшIэкIагъэ угу
къэмыкIыжъынхэ плъэкIырэр.
Непэ ар тхэмытыжъ нахъ мы-
шIэми, зышIэщтыгъэхэм ыкIи
Iоф дэзышIагъэхэм гукъэкIыжъ
дахэкIэ агу илпышт. ЗыдэкIо-
жыгъэм щышIу Тхьэм ешI,
джэнэт лъапIи къырет.

**ПСЫУШЪО
Гоцэмьд.**

**КIэлэегъэджэ IофшIэным
иветеран.**
Хьалъэкъуай.

Александр КУПРИН

(КъызыкIэлъыкIорэр
мэкьюогъум и 17-м
къыдэкIыгъэ номерым ит).

Мы чIыплэр дэхагъэ ыкIи
щырэхъатыгъ. Чыгъхэу осым
зэлыбгъагъэхэм, гупшысэ куум
зыратыгъэу, замыгъэсысхэу
загъэпсэфыщтыгъэ. Ахэм яп-
лэызэ, Мерцаловым хэкIыплэ
къызфимыгъотыр тхьамыкIа-
гъоу зыхэтым зэгутхъыщтыгъэ
ыгу гупсэфымрэ рэхъатымрэ
къышыуштыгъэх.

«Угъольнышъ, учыенкIэ
дэгъу, — егупшысэщтыгъ ар,
— ишъхъэгъуси, гъаблэм ригъэ-
зыгъэхэ икIалэхэри, Машуткэ
сымаджэр — зэкIэми ямы-
гупшысахэу, зыщигъэгъупшэн-
хэш рэхъатэу щылышIт».

ПшъапIэ зытемыт, гъуапэ зы-
пымыт хъульфыгъэ кIэкIо цы-
кIоу щыгъым ычIэгъ чIэлъ
кIэлпсэ гъумым зытелабэм, зи-
укIыжыным фэгъэхьыгъэ гуп-
шысэ щынагъом ышъхъэ зы-
къыщылэтыгъ. Ау, гъэшIэгъоныр,
а гупшысэм къыгъэцэгъэп ыкIи
къыгъэгумэкIыгъахэп.

«МэкIэ-макIэу улэным на-
хьы, ащ екIурэ нахъ гъогу кIэ-
кIыр къыхэпхыныр нахьы-
шIуба?». Ышъхъэ къыхъэгъэ
гупшысэ щынагъор ыгъэцэкIэн
гухэлъ иIэу зызеппыхьэм, ал-
леим ыкIэм ылъэныкъокIэ кы-
кIэу къэкIорэ лIыр ылъэгъугъ.

Мерцаловыр ыгукIэ ащ ымы-
гъэрэзэу лъыплъэщтыгъэ. Мыгу-
мэкIыхэу, тутын ешъозэ, ху-

рышъо пальтэурэ пIэо фабэ-
рэ щыгъхэу, калаш лъагэмэ
арытэу лIыжъ мылэгэ дэдэ
горэ къакоштыгъэ.

Мерцаловыр зытес пхъэн-
тIэкIу кIыхъэм пэчIынатIэ кы-
зэхъум, игъогу къыдэхыгъ,
къекIуалIи ипало макIэу къы-
зытрилэтыкIызэ, къеупчыгъ:

— Мыщ сыкъэтIысымэ ху-
щта?

Мерцаловыр ащ зэрэфэмы-
чэф шIагъор къыхэхэу къеплIи,
пхъэнтIэкIум щылыкIотагъ. ПIум
яз зыпари къымыIоу такыкытф
кIуагъэ. Ащ фэдызым лIыжъыр,
тутын ешъозэ, нэчапэкIэ игъу-
нэгъум къылыплъэщтыгъ.

— Сыдэу чэщ рэхъат шIагъу
шъыу, — къеIо имынэлосэ
лIыжъым. — ЧыIэтагъ, ау рэ-
хъат. Урыс кIымафэр сыдэу
дэхэ дэда!

Ащ ымакъэ шъабэу, гукIэ-
гъушхо хэлъэу, Iушыгъи къы-
хэхэу щытыгъ. Ау Мерцало-
вым зыкъызэригъэзэкIыгъэп,
зыпари къымыIоу щысыгъ.

— Сэ мары синэлосэ кIэлэ-
цыкIухэм шIухъафтынхэр къа-
фэсцэфыгъэх, — игушыIэ лъе-
гъэкIуатэ лIыжъым (ащ коробкэ
цыкIу зауIэ ыIыгыгъ). — Ау
мары зысфэщыIагъэп, къэсы-
ухьы паркым сыкъыдэхъагъ, мы
чIыплэр дэхэ дэдэ.

Рассказ

Мерцаловыр ицIыф зэхэлъы-
кIэкIэ рэхъатэу ыкIи укIытапхэу
щытыгъ, ау лIыжъым иаужырэ
гушIэлэхэу къыIуагъэхэм ошIэ-
дэмышIэу лъэшэу агъэгубжыгъ.
ЗэкIэм лIыжъым зыкъыфигъази,
ылэхэр ыгъэкIэраохэзэ, зыфэ-
мышIэлэжъэу куоу ригъэжъагъ:
— ШIухъафтынхэр!.. ШIухъаф-
тынхэр!.. Инэлосэ кIалэхэм
апае шIухъафтынхэр!.. Сэ мары,
зиусхъан, джыдэдэм сикIалэхэм
ахшын ямыIэу гъаблэм егъа-
лэхэшъ унэм исых... ШIухъаф-
тынхэр!.. Шъузым быдзыщэр
илэжъэп, кIэлэцыкIу быдзашъор
мэфэ реным шхагъэп... мэгы...
ШIухъафтынхэр!..

Ащ фэдэ зэмыпхыгъэ гушIэ-
лэхэу къыIуагъэхэм ауж лIы-
жъыр къэтэджынышъ, IукIы-
жышт къышIошIыгъ Мерцало-
вым, ау ар хэукъуагъ. ЛIыжъыр
нахъ благъэу къетIысылIи, ынэ
IушхэмкIэ гуфаплэу ыкIи
гукIэгъушхо хэлъэу къеплIы-
зэ, ишыпкъэу къыIуагъ:

— Зэгъу сэлэ, зэ зыгъэрэ-
хъат! ЗэкIэ къысфэIуат нахъ
кIэкIэу. Тызэгъусэмэ зыгорэ
къыфэтыгупшысынIи мэхъу
шъуиIоф.

Рэхъатныгъэрэ гукIэгъушхорэ
къызхэхьэрэ лIым ынэмэ за-

кIэлплэм, Мерцаловым ыгу
къэушъэбыгъ, цыхъэ фишIыгъ,
зыпари кымыушъэфыкIэу, хэ-
кIыплэ кызыфимыгъотырэ чIы-
плэ кынэу зэрыфагъэр къы-
филотагъ. ЫмышIэрэ лIыр рэ-
хъатэу къынышхор, тхьамы-
кIагъор къызкIэщырэ ынэмэ
къакиапллэзэ, ыгучIэ шыпкъэм
къыплыхьэрэм фэдэу, къызэ-
пимыутэу къедэлущтыгъ. ОшIэ-
дэмышIэу зэфэхьысыжъ горэхэм
къафэкиIуагъэу, теубытэгъэ-пы-
тагъэ хэлъэу, ныбжьыкIэм фэ-
дэу псынIкIэу къэтэджи Мерца-
ловым ылэ кызыеубытым, ежъы-
ри фэмыхъукIэ къэтэджыгъ.
— НекIо! — ыIуагъ лIым,
Мерцаловыр ыкьудыизэ. —
Еужьыр, псынIкIэу тынэгъэс
шъуадэжъ!.. Шъуинасып док-
торым шъузэрэIуагъэр. Сэ,
шыпкъэмкIэ, сымышIэшъу-
щтымкIэ шъузэгъугъэн слэ-
кIыштэп, ау... некIо, тегъэ-
лъэкIон!

ТакыкIыпшI горэмкIэ Мер-
цаловымрэ докторымрэ унэ
чIэгъым чIэхъагъэх. Елизавет-
та Ивановнар ипшъэшъэжъые
сымаджэм голъэу щылыгъ
бэшIагъэу амыгыкIыгъэ чыхIэ-
ныр къашъхьарыхъуагъэу. КIэлэ-
цыкIухэр зыдэщысыгъэхэм зэ-
рэщысхэу борщ чыIэр ашхы-
щтыгъ. Ятэ зыдэкIуагъэр зэра-

мышIэрэм, янэ зыкъымыгъэсы-
сыхэу зэрэщылым агу къы-
гъэкIодыгъэу гыштыгъэх, анэпс-
хэу къыкIэтэкъухэрэр борщым
зэрэхэтэкъохэрэми гу лъамы-
тэжъэу.

Унэм зэрихъагъэхэм лъы-
пытэу докторым ипальтэу зы-
щыхи бзылфыгъэм екIоIагъ,
ау ащ ышъхъэ кыIэтэу къеп-
лыгъэп.

— Хъугъэ, хъугъэ, дахэ, угу
телункIэжъи зыгъэрэхъат, —
ыIуагъ докторым, бзылфыгъэм
ышъхъэ гукIэгъушхо хэлъэу Iэ
щифэзэ.

— Къэтэджи, пшъэшъэжъые
сымаджэм сегъэллэ.

БэмышIэу паркым зэрэщы-
хъугъэм фэдэу, гукIэгъушхор,
теубытэгъэ-пытагъэр, цыхъэ
иныр зыфэозыгъэшIырэ кIуачIэу
лIым ымакъэ къыхэхьырэр
бзылфыгъэм пкъырыхъагъэу
псынIкIэу къэтэджыгъ, док-
торым ыIорэр зэкIэ зэригъэ-
цэкIэщтыр фэхъазырэу.

ТакыкIытIу зытешIэм ыуж
Гришкэ докторым къызэрэри-
Iуагъэм тетэу ягъунэгъумэ къа-
ихыгъэ пхъэмкIэ хъакур ыгъэ-
плыштыгъ, Володе кIуачIэу
иIэмкIэ самоварым кIапщэ-
щтыгъ, Елизавета Ивановнам
пшъэшъэжъые сымаджэм ком-
пресс фабэр къырицэкIыштыгъ...

**(Джыри къыкIэлъыкIошт),
АдыгабзэкIэ
зэзидзэкIыгъэр
ХЪАУДЭКЪО Шыхъамыз.**

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм изакон зауламэ зэхъоклыныгъэхэр афэшлыгъэнхэм ехылаагъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2014-рэ илъэсым жьоныгъуакъэм и 28-м ыштагъ

А 1-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Законэу «Муниципальнэ образованием ипащэ ихэдзын ехылаагъ» зыфилоэрэм зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу 2002-рэ илъэсым шышъхьэлум и 12-м аштагъэу N 89-р зытетэу «Муниципальнэ образованием ипащэ ихэдзын ехылаагъ» зыфилоэрэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъуагъэ зэхъуагъэ, 2002, N 8; 2004, N 4; 2005, N 5; 2006, N 12; 2007, N 5; 2008, N 4; 2009, N 10; 2010, N 2, 8, 11; 2011, N 8; 2012, N 4, 12) мыщ фэдэ зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэу:

1) я 14-рэ статья:

а) ия 11-рэ лахъ хэт гуцылэхэу «мэфэ тлоклъэнагъэу» зыфилоэрэр гуцылэхэу «мэфипшлъэнагъэу» зыфилоэрэмклэ зэблэхъуэгъэнэу;

б) я 13-рэ лахъыр мыщ тетэу къэтыгъэнэу:

«13. Голосованиер къэсынклэ джыри мэфипшл илэжьэу часткэ хэдзэкло комиссиехэм хэдзаклохэм яспискэхэр хэдзаклохэм алэклагъахъэх нэлуасэ зафашыным ыкли нэфэгъэ икъу ахэлъхьэгъэным апае.»;

2) я 60-рэ статья:

а) ия 2-рэ лахъ иапэрэ гуцылэхыгъэ хэт гуцылэхэу «мэфитф къэнагъэу» зыфилоэрэр гуцылэхэу «мэфэ пшыкълутф къэнагъэу» зыфилоэрэмклэ зэблэхъуэгъэнэу;

б) я 10-рэ лахъым хэт гуцылэхэу «зы мафэ къэнагъэу» зыфилоэрэр гуцылэхэу «мэфипплъэнагъэу» зыфилоэрэмклэ зэблэхъуэгъэнэу;

3) я 62-рэ статья хэгъэхьогъэнэу ыкли ар мыщ тетэу къэтыгъэнэу:

«Я 62-рэ статья. Ипалъэм къыпэу амакъэ зэрэтырэр

1. Хэдзыныр зыщыклошт мафэм фэгъэкълотэныгъэ зилэ ушъхагъухэмклэ (отпуск, командировкэ зэрэщылэм, къэралыгъо, общественнэ пшъэрылхэр зэригъэцаклэхэрэм, ипсауныгъэ изытет ыкли нэмыкл ушъхагъухэм япхыгъэу) хэдзэкло часткэу хэдзаклохэм яспискэ зыщыхагъуагъэм къэкълонэу хэдзаклом амал имылэн зыхъуклэ, ипалъэм къыпэу ащ ымакъэ еты.

2. Федеральнэ законэу «Хэдзынхэмрэ референдумымрэ ахэлэжьэнхэмклэ Урысые Федерацием игражданхэм фытыныгъэу ялэхэмклэ гарантие шъхалэхэм яхылаагъ» зыфилоэрэм ия 65-рэ статья къызэрэщыдэлъытагъэм тетэу ипалъэм къыпэу голосованиер муниципальнэ образованием ихэдзэкло коммиссии иунэ (голосованиер къэсынклэ джыри мэфипш 10 — 4 илэжьэу) е часткэ хэдзэкло коммиссией иунэ щызэхашэ (голосованиер къэсынклэ мэфипш нахьыбэ къэмынэжьыгъэу).»;

4) я 64-рэ статья ия 2-рэ лахъ ия 5-рэ пункт подпунктхэу «б¹»-мрэ «б²»-мрэ хэгъэхьогъэнхэу ыкли ахэр мыщ тетэу къэтыгъэнэу:

б¹) я 2¹-рэ сатыр: ипалъэм къыпэу голосовать зышлыгъэ хэдзаклохэм аратыгъэ бюллетень пчъагъэр;

б²) я 2²-рэ сатыр: муниципальнэ образованием ихэдзэкло коммиссии иунэ ипалъэм къыпэу зымакъэ щызытыгъэ хэдзаклохэм аратыгъэ бюллетень пчъагъэр.».

Я 2-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Законэу «Муниципальнэ образованием илыкло къулыкъу идепутатхэм яхэдзын ехылаагъ» зыфилоэрэм зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу 2005-рэ илъэсым мэкъуогъум и 21-м аштагъэу N 326-р зытетэу «Муниципальнэ образованием илыкло къулыкъу идепутатхэм яхэдзын ехылаагъ» зыфилоэрэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъуагъэ зэхъуагъэ, 2005,

N 6; 2006, N 12; 2007, N 7; 2008, N 4; 2009, N 10; 2010, N 8, 11; 2011, N 8; 2012, N 12; 2013, N 3, 5, 8) мыщ фэдэ зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэу:

1) я 15-рэ статья:

а) ия 2-рэ лахъ хэт гуцылэхэу «мэфэ тлоклъэнагъэу» зыфилоэрэр гуцылэхэу «мэфэ пшыкълуз къэнагъэу» зыфилоэрэмклэ зэблэхъуэгъэнэу;

б) ия 3-рэ лахъ хэт гуцылэхэу «мэфэ тлоклъэнагъэу» зыфилоэрэр гуцылэхэу «мэфипшлъэнагъэу» зыфилоэрэмклэ зэблэхъуэгъэнэу;

2) я 17-рэ статья ия 1-рэ лахъ мыщ тетэу къэтыгъэнэу:

«1. Голосованиер къэсынклэ джыри мэфипшл илэжьэу часткэ хэдзэкло комиссиехэм хэдзаклохэм яспискэхэр хэдзаклохэм алэклагъахъэх нэлуасэ зафашыным ыкли нэфэгъэ икъу ахэлъхьэгъэным апае, мы Законом ия 15-рэ статья ия 3-рэ, ия 4-рэ лахъхэм къазэрэщыдэлъытагъэу, хэдзаклохэм яспискэ палъэу щылэм нахъ гужьуагъэу зызэхагъэуцоклэ — зэрэзэхагъэуцорэм лыпытэу хэдзаклохэр ащ нэлуасэ фашых.»;

3) я 69-рэ статья:

а) ия 12-рэ лахъ иапэрэ гуцылэхыгъэ хэт гуцылэхэу «мэфитф къэнагъэу» зыфилоэрэр гуцылэхэу «мэфэ пшыкълутф къэнагъэу» зыфилоэрэмклэ зэблэхъуэгъэнэу;

б) ия 14-рэ лахъ иапэрэ гуцылэхыгъэ хэт гуцылэхэу «зы мафэ къэнагъэу» зыфилоэрэр гуцылэхэу «мэфипплъэнагъэу» зыфилоэрэмклэ зэблэхъуэгъэнэу;

4) я 71-рэ статья хэгъэхьогъэнэу ыкли ар мыщ тетэу къэтыгъэнэу:

«Я 71-рэ статья. Ипалъэм къыпэу амакъэ зэрэтырэр

1. Хэдзыныр зыщыклошт мафэм фэгъэкълотэныгъэ зилэ ушъхагъухэмклэ (отпуск, командировкэ зэрэщылэм, къэралыгъо, общественнэ пшъэрылхэр зэригъэцаклэхэрэм, ипсауныгъэ изытет ыкли нэмыкл ушъхагъухэм япхыгъэу) хэдзэкло часткэу хэдзаклохэм яспискэ зыщыхагъуагъэм къэкълонэу хэдзаклом амал имылэн зыхъуклэ, ипалъэм къыпэу ащ ымакъэ еты.

2. Федеральнэ законэу «Хэдзынхэмрэ референдумымрэ ахэлэжьэнхэмклэ Урысые Федерацием игражданхэм фытыныгъэу ялэхэмклэ гарантие шъхалэхэм яхылаагъ» зыфилоэрэм ия 65-рэ статья къызэрэщыдэлъытагъэм тетэу ипалъэм къыпэу голосованиер муниципальнэ образованием ихэдзэкло коммиссии иунэ (голосованиер къэсынклэ джыри мэфипш 10 — 4 илэжьэу) е часткэ хэдзэкло коммиссией иунэ щызэхашэ (голосованиер къэсынклэ мэфипш нахьыбэ къэмынэжьыгъэу).»;

5) я 73-рэ статья ия 2-рэ лахъ ия 5-рэ пункт подпунктхэу «б¹»-мрэ «б²»-мрэ хэгъэхьогъэнхэу ыкли ахэр мыщ тетэу къэтыгъэнэу:

б¹) я 2¹-рэ сатыр: ипалъэм къыпэу голосовать зышлыгъэ хэдзаклохэм аратыгъэ бюллетень пчъагъэр;

б²) я 2²-рэ сатыр: муниципальнэ образованием ихэдзэкло коммиссии иунэ ипалъэм къыпэу зымакъэ щызытыгъэ хэдзаклохэм аратыгъэ бюллетень пчъагъэр.».

Я 3-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутатхэм яхэдзын ехылаагъ» зыфилоэрэм зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу 2005-рэ илъэсым шышъхьэлум и 4-м аштагъэу N 351-р зытетэу «Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутатхэм яхэдзын ехылаагъ» зыфилоэрэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъуагъэ зэхъуагъэ, 2005,

2005, N 8; 2007, N 7; 2008, N 4; 2009, N 10; 2010, N 2, 7, 8, 11; 2011, N 8; 2012, N 4, 12; 2014, N 2) мыщ фэдэ зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэу:

1) я 15-рэ статья:

а) ия 2-рэ лахъ хэт гуцылэхэу «мэфэ тлоклъэнагъэу» зыфилоэрэр гуцылэхэу «мэфэ пшыкълуз къэнагъэу» зыфилоэрэмклэ зэблэхъуэгъэнэу;

б) ия 3-рэ лахъ хэт гуцылэхэу «мэфэ тлоклъэнагъэу» зыфилоэрэр гуцылэхэу «мэфипшлъэнагъэу» зыфилоэрэмклэ зэблэхъуэгъэнэу;

2) я 17-рэ статья ия 1-рэ лахъ мыщ тетэу къэтыгъэнэу:

«1. Голосованиер къэсынклэ джыри мэфипшл илэжьэу часткэ хэдзэкло комиссиехэм хэдзаклохэм яспискэхэр хэдзаклохэм алэклагъахъэх нэлуасэ зафашыным ыкли нэфэгъэ икъу ахэлъхьэгъэным апае, мы Законом ия 15-рэ статья ия 3-рэ, ия 4-рэ лахъхэм къазэрэщыдэлъытагъэу, хэдзаклохэм яспискэ палъэу щылэм нахъ гужьуагъэу зызэхагъэуцоклэ — зэрэзэхагъэуцорэм лыпытэу хэдзаклохэр ащ нэлуасэ фашых.»;

3) я 72-рэ статья:

а) ия 13-рэ лахъ иапэрэ гуцылэхыгъэ хэт гуцылэхэу «мэфитф къэнагъэу» зыфилоэрэр гуцылэхэу «мэфэ пшыкълутф къэнагъэу» зыфилоэрэмклэ зэблэхъуэгъэнэу;

б) ия 15-рэ лахъ иящэнэрэ гуцылэхыгъэ хэт гуцылэхэу «зы мафэ къэнагъэу» зыфилоэрэр гуцылэхэу «мэфипплъэнагъэу» зыфилоэрэмклэ зэблэхъуэгъэнэу;

4) я 74-рэ статья хэгъэхьогъэнэу ыкли ар мыщ тетэу къэтыгъэнэу:

«Я 74-рэ статья. Ипалъэм къыпэу амакъэ зэрэтырэр

1. Хэдзыныр зыщыклошт мафэм фэгъэкълотэныгъэ зилэ ушъхагъухэмклэ (отпуск, командировкэ зэрэщылэм, къэралыгъо, общественнэ пшъэрылхэр зэригъэцаклэхэрэм, ипсауныгъэ изытет ыкли нэмыкл ушъхагъухэм япхыгъэу) хэдзэкло часткэу хэдзаклохэм яспискэ зыщыхагъуагъэм къэкълонэу хэдзаклом амал имылэн зыхъуклэ, ипалъэм къыпэу ащ ымакъэ еты.

2. Федеральнэ законэу «Хэдзынхэмрэ референдумымрэ ахэлэжьэнхэмклэ Урысые Федерацием игражданхэм фытыныгъэу ялэхэмклэ гарантие шъхалэхэм яхылаагъ» зыфилоэрэм ия 65-рэ статья къызэрэщыдэлъытагъэм тетэу ипалъэм къыпэу голосованиер члыплэ хэдзэкло коммиссии гъэнэфагъэм иунэ (голосованиер къэсынклэ джыри мэфипш 10 — 4 илэжьэу) е часткэ хэдзэкло коммиссией иунэ щызэхашэ (голосованиер къэсынклэ мэфипш нахьыбэ къэмынэжьыгъэу).»;

5) я 76-рэ статья ия 2-рэ лахъ ия 5-рэ пункт подпунктхэу «б¹»-мрэ «б²»-мрэ хэгъэхьогъэнхэу ыкли ахэр мыщ тетэу къэтыгъэнэу:

б¹) я 2¹-рэ сатыр: ипалъэм къыпэу голосовать зышлыгъэ хэдзаклохэм аратыгъэ бюллетень пчъагъэр;

б²) я 2²-рэ сатыр: муниципальнэ образованием ихэдзэкло коммиссии иунэ ипалъэм къыпэу зымакъэ щызытыгъэ хэдзаклохэм аратыгъэ бюллетень пчъагъэр.».

Я 4-рэ статья. Мы Законом клуачлэ илэ зыхъуэрэр

Официальнэу къызыхаутырэ мафэм щегъэжьагъэу мы Законом клуачлэ илэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Лышъхьэу ТХЪАКЛУЩЫНЭ Аслъан

къ. Мыекъяупэ,
мэкъуогъум и 2, 2014-рэ илъэс
N 305

Адыгэ Республикэм Иофшлэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэклэ и Министерствэ иунашъу

Къэралыгъо фэло-фашлэу «Хьадэм игъэтлылын пале социальнэ ахъщэ лэпылэгъу ятыгъэныр» зыфилоэрэр гъэцэклэгъэнымклэ Адыгэ Республикэм Иофшлэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэклэ и Министерствэ и Административнэ регламент зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм ихэбзэгъуагъэу диштэу гъэпсыгъэным фэшл **унашъо сэшлы:**

1. Къэралыгъо фэло-фашлэу «Хьадэм игъэтлылын пале социальнэ ахъщэ лэпылэгъу ятыгъэныр» зыфилоэрэр гъэцэклэгъэнымклэ Адыгэ Республикэм Иофшлэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэклэ и Министерствэ и Административнэ регламентэу Адыгэ Республикэм Иофшлэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэклэ и Министерствэ 2012-рэ илъэсым бэдзэогъум и 6-м ышыгъэ унашъоу N 149-р зытетымклэ аухсыгъэм гуадзэм диштэу зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэу.

2. Къэбар-правовой отделым ипащэу О.В. Долголенкэм:

— мы унашъор Адыгэ Республикэм Иофшлэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэклэ и Министерствэ исайтрэ Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцэклэло къулыкъухэм яофициальнэ Интернет-сайтрэ аригъэхъанэу;

— къыхаутыным пале мы унашъор гъэзетхэу «Советскэ Адыгеимрэ» «Адыгэ макъэмрэ» яредакции, мазэ къэс къыдэклырэ официальнэ тедзэгъоу «Адыгэ Республикэм ихэбзэгъуагъэу зэхъуагъэ» зыфилоэрэм алэклигъэхъанэу;

— Урысые Федерацием ишолпырхэм яшэпхъэ правовой актхэм яфедеральнэ регистрэ хагъэхъаным пале Урысые Федерацием юстициемклэ и Министерствэ Адыгэ Республикэмклэ и Гъэлорышлалэ мы унашъор лэклигъэхъанэу.

3. Официальнэу къызыхаутырэ нэуж мэфипш 10 зытешлэклэ мы унашъом клуачлэ илэ мэхъу.

Министрэу ОСМЭН Альберт

къ. Мыекъяупэ,
мэкъуогъум и 5, 2014-рэ илъэс
N 174

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм бюджет юфыр зэрэщыгъэпсыгъэм ехылаагъ» зыфилорэм зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхыгъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2014-рэ ильэсым жьоныгъуаклэм и 28-м ыштагъ

А 1-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм бюджет юфыр зэрэщыгъэпсыгъэм ехылаагъ» зыфилорэм зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм бюджет юфыр зэрэщыгъэпсыгъэм ехылаагъ» зыфилорэм N 161-р зытэтэу 2008-рэ ильэсым мэлылфэгъум и 8-м аштагъэм мы кыкълэлыкlorэ зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм:

1) я 10-рэ статьям:
а) я 6-рэ пунктм хэт гуцылэхэу «къэралыгъо мылкъу улпъэклуным инэмыкълэ кыулыкъухэр» зыфилорэм хэгъэкълэгъэнхэм;
б) мыщ фэдэ къэуаклэ зилэ я 6-рэ пункткълэ хэгъэхъогъэнхэм:

«6-я) Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцэкълэ кыулыкъоу къэралыгъо мылкъу улпъэклунымкълэ пшъэралыгъо зыгъэцэкълэрэ;»;

2) я 13-рэ статьям иа 1-рэ лахъ иа 23-рэ пункт мыщ тетэу тхыгъэнхэм:

«23) Урысые Федерацием и Бюджет кодекс тегъэпсыхъагъэу къэралыгъо мылкъу улпъэклуным зэхъэхъогъэнхэм;

3) мыщ фэдэ къэуаклэ зилэ я 13-рэ статьякълэ хэгъэхъогъэнхэм:

«Я 13-рэ статья. Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцэкълэ кыулыкъоу къэралыгъо мылкъу улпъэклунымкълэ пшъэралыгъо зыгъэцэкълэрэм ибюджет полномочиехэр

1. Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцэкълэ кыулыкъоу къэралыгъо мылкъу улпъэклунымкълэ пшъэралыгъо зыгъэцэкълэрэм мы кыкълэлыкlorэ зэшлуиыхнхэ фæе:

1) Урысые Федерацием бюджетымкълэ ихэбзэгъуцугъэ, джащ фэдэу нэмыкълэ шэпхъэ правовой актхэр гъэцэкълэгъэ зэрэхъухэрэу ыулпъэклунхэр;

2) Адыгэ Республикэм икъэралыгъо программэ-

хэр гъэцэкълэгъэ зэрэхъухэрэу фэгъэхыгъэ зэхъысыжъым ишъыпкъаплэ ыулпъэклунхэр.

2. Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцэкълэ кыулыкъу къэралыгъо мылкъу улпъэклунымкълэ пшъэралыгъо зыгъэцэкълэхэ зыхъукълэ мы кыкълэлыкlorэ зэшлуиыхнхэ фæе:

1) улпъэклунхэр, ушэтын зэфэшъхъафхэр зэхичэнхэр;

2) улпъэклунэу ашыгъэхэмкълэ зэфэхъысыжъхэр зищыкълэгъэ кыулыкъухэм алэкигъэхъанхэр;

3) Урысые Федерацием и Бюджет кодекс, Урысые Федерацием ибюджет хэбзэгъуцугъэ инэмыкълэ актхэм атегъэпсыхъагъэу унэшоу гъэнэфагъэхэр ыштэнхэр ыкълэ ахэр хэушъхъафыкълэгъэ кыулыкъухэм афигъэхъанхэр;

4) административнэ хэбзэгъуоныхъэхэм япхыгъэ юфхэр къахилъхъанхэр.

3. Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцэкълэ кыулыкъоу къэралыгъо мылкъу улпъэклунымкълэ пшъэралыгъо зыгъэцэкълэрэм юфхъабзэу зэшлуиыхъхъхэр Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет ишэпхъэ правовой актхэм къагъэнэфа.

Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцэкълэ кыулыкъоу къэралыгъо мылкъу улпъэклунымкълэ пшъэралыгъо зыгъэцэкълэрэм улпъэклунхэр, ушэтынхэр зэрэхъащэхэрэ шыкълэ, джащ фэдэу юфхъабзэу зэрэхъащэхэм япхыгъэ унашъохэр зышлуиыхъхэр ыгъэнэфагъэ фæе;»;

4) я 14-рэ статья мыщ тетэу тхыгъэнхэм:

«Я 14-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Улпъэклунымкълэ палатэ къэралыгъо мылкъу улпъэклунымкълэ игъэцэкълэнкълэ ипшъэралыгъо

1. Адыгэ Республикэм и Улпъэклунымкълэ палатэ къэралыгъо мылкъу улпъэклунымкълэ игъэцэкълэнкълэ ипшъэралыгъо мыщ фэдэх:

1) Урысые Федерацием бюджет хэбзэгъуцугъэу илэр, бюджетым епхыгъэ зэфыщытыкълэхэр гъэтэрэзы-

гъэнхэмкълэ кыызфагъэфедэрэ нэмыкълэ шэпхъэ актхэр ыгъэцэкълэхэрэ, республикэм ибюджет игъэцэкълэн зэрэклорэм лыплъэныр;

2) бюджет къэкълэплэхэр зэрагъэфедэхэрэмкълэ зэфэхъысыжъхэу ильэсым ыкълэ кварталхэм ашыхэрэм яшъыпкъагъэ ыулпъэклунхэр;

3) Федеральнэ законэу N 6-р зытэтэу 2011-рэ ильэсым мэзаем и 7-м кыдэкълэгъэм ыкълэ Адыгэ Республикэм и Законэу N 81-р зытэтэу «Адыгэ Республикэм и Улпъэклунымкълэ палатэ ехылаагъ» зыфилорэм 2002-рэ ильэсым бэдзэгъум и 26-м аштагъэм атегъэпсыхъагъэу улпъэклун юфхъанхэр ыгъэпсыхъанхэр.

2. Адыгэ Республикэм и Улпъэклунымкълэ палатэ мыщ фэдэ юфхъабзэхэр зэшлуехых:

1) улпъэклунхэр, ревизиехэр, ушэтынхэр;

2) зищыкълэгъэхэм зэфэхъысыжъхэр алэкигъэхъанхэр;

3) Урысые Федерацием и Бюджет кодекс тегъэпсыхъагъэу лэнатлэ зилэ цыфхэм ыкълэ кыулыкъухэм юфхъабзэу гъэнэфагъэу зэрэхъан фæхэмкълэ унашъохэр ештэх.

4) административнэ хэбзэгъуоныхъэхэм афэгъэхыгъэу кыилэклахъэхэрэм ахэплъэ.

3. Адыгэ Республикэм и Законэу N 81-р зытэтэу «Адыгэ Республикэм и Улпъэклунымкълэ палатэ ехылаагъ» зыфилорэм N 81-р зытэтэу 2002-рэ ильэсым бэдзэгъум и 26-м кыдэкълэгъэм тегъэпсыхъагъэу Адыгэ Республикэм и Улпъэклунымкълэ палатэ ибюджет пшъэралыгъо егъэцэкълэ.»

Я 2-рэ статья. Мы Законом кълэчлэ илэ зыхъурэр

Официальнэу кызыхаутирэ мафэм щыублагъэу мы Законом кълэчлэ илэ мэху.

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу
ТХЪАКЪУЩЫНЭ Аслъан

къ. Мыекъуапэ,
мэкьюогъум и 2, 2014-рэ ильэс
N 296

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм и Законэу «Ны-тыхэр зышъхъарымытыжъ кълэцыкълэхэр зыплунэу зыштэгъэ унагъохэм мазэ къэс ахъщэу аратыщтым ыкълэ ар зэралэклагъэхъащт шыкълэм ехылаагъ» зыфилорэм зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхыгъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2014-рэ ильэсым жьоныгъуаклэм и 28-м ыштагъ

А 1-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Законэу «Ны-тыхэр зышъхъарымытыжъ кълэцыкълэхэр зыплунэу зыштэгъэ унагъохэм мазэ къэс ахъщэу аратыщтым ыкълэ ар зэралэклагъэхъащт шыкълэм ехылаагъ» зыфилорэм зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу «Ны-тыхэр зышъхъарымытыжъ кълэцыкълэхэр зыплунэу зыштэгъэ унагъохэм мазэ къэс ахъщэу аратыщтым ыкълэ ар зэралэклагъэхъащт шыкълэм ехылаагъ» зыфилорэм N 338-р зытэтэу 2005-рэ ильэсым бэдзэгъум и 21-м аштагъэм мы кыкълэлыкlorэ зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм:

1) а 1-рэ статья хэт гуцылэхэу «гъэсэныгъэ зышарагъэгъотырэ учреждениехэр» зыфилорэм ачылпэлкълэ гуцылэхэу «гъэсэныгъэ зышарагъэгъотырэ организациехэр» зыфилорэм тхыгъэнхэм;

2) я 2-рэ статьям:

а) я 3-рэ пунктм хэт гуцылэхэу «учреждением»

зыфилорэм ычылпэлкълэ гуцылэхэу «организацией» тхыгъэнхэм;

б) я 5-рэ пунктм хэт гуцылэхэу «учреждением» зыфилорэм ычылпэлкълэ гуцылэхэу «уголовнэ-гъэцэкълэ системэм» зыфилорэм тхыгъэнхэм;

3) я 2-рэ статья иа 1-рэ лахъ:

а) я 2-рэ пунктм хэт гуцылэхэу «гъэсэныгъэ» зыфилорэм ычылпэлкълэ гуцылэхэу «гъэсэныгъэ зышарагъэгъотырэ организациехэр» зыфилорэм, гуцылэхэу «учреждением» ычылпэлкълэ гуцылэхэу «джащ фэдэ организациехэр» зыфилорэм тхыгъэнхэм;

б) я 4-рэ пунктм хэт гуцылэхэу «гъэсэныгъэ зышарагъэгъотырэ учреждениехэр» зыфилорэм ачылпэлкълэ гуцылэхэу «гъэсэныгъэ зышарагъэгъотырэ организациехэр» зыфилорэм тхыгъэнхэм;

4) я 4-рэ статьям:

а) я 1-рэ лахъым хэт гуцылэхэу «гъэсэныгъэ зышарагъэгъотырэ учреждениехэр» зыфилорэм ачылпэлкълэ гуцылэхэу «гъэсэныгъэ зышарагъэгъо-

тырэ организациехэр» зыфилорэм тхыгъэнхэм;

б) я 4-рэ лахъым хэт гуцылэхэу «гъэсэныгъэ зышарагъэгъотырэ учреждениехэр» зыфилорэм ачылпэлкълэ гуцылэхэу «гъэсэныгъэ зышарагъэгъотырэ организациехэр» зыфилорэм тхыгъэнхэм;

в) я 4-рэ лахъым хэт гуцылэхэу «гъэсэныгъэ зышарагъэгъотырэ учреждениехэр» зыфилорэм ачылпэлкълэ гуцылэхэу «гъэсэныгъэ зышарагъэгъотырэ организациехэр» зыфилорэм тхыгъэнхэм.

Я 2-рэ статья. Мы Законом кълэчлэ илэ зыхъурэр

Официальнэу кызыхаутирэ мафэм щыублагъэу мы Законом кълэчлэ илэ мэху.

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу
ТХЪАКЪУЩЫНЭ Аслъан

къ. Мыекъуапэ,
мэкьюогъум и 2, 2014-рэ ильэс
N 298

Адыгэ Республикэм псауныгъэм икъэухъумэнкълэ и Министерствэ иунашъу

Сымэджэхъэм къачлатхыкълэжыгъэхэу узэу ялэр хэжъукълэным пæе наркотик зыхэлъ ыкълэ психотропнэ лэзэгъу уцхэр чылпэу зыщыпсэхэрэмкълэ учетым хагъэуцэфэхэ нэс кызэралэклагъэхъащтхэ шыкълэр ухэсыгъэным ехылаагъ

Урысые Федерацием псауныгъэм икъэухъумэнкълэ и Министерствэ иунашъоу «Сымэджэхэр къычлатхыкълэжыгъэ зыхъукълэ лэзэгъу уцхэр кызэрэщэфышътхэ рецент бланкхэр зэралэклагъэхъащтхэ, учет зэрэащышътхэ ыкълэ зэралыгъышътхэ шыкълэр ухэсыгъэным фэгъэхыгъ» зыфилорэм N 1175-р зытэтэу 2012-рэ ильэсым тыгъэгъазэм и 20-м аухэсыгъэм кълэчлэ илэ хъуным пæе ыкълэ сымэджэхэм узэу ялэм фэгъэхыгъэ тхылъэу къаратыжыерэм игъусэу мæфи 5 палъэкълэ наркотик зыхэлъ ыкълэ психотропнэ уц-

хэр алэклэгъэхъэгъэнхэм тегъэпсыхъагъэу унашъоу сэшлы:

1. Сымэджэхъэм къачлатхыкълэжыгъэхэу узэу ялэр хэжъукълэным пæе наркотик зыхэлъ ыкълэ психотропнэ лэзэгъу уцхэр чылпэу зыщыпсэхэрэмкълэ учетым хагъэуцэфэхэ нэс кызэралэклагъэхъащтхэ шыкълэр гуадзэм диштэу ухэсыгъэнхэм.

2. Адыгэ Республикэм псауныгъэм икъэухъумэнкълэ икъэралыгъо юфхъаплэхэм япæхэм ыпшъэкълэ зигугъу къэтшыгъэ шыкълэр агъэфедэнхэм, наркотик зыхэлъ

ыкълэ психотропнэ уцхэр кызэрэратхыкълэшътхэ бланкхэм япхыгъэ инструкцием хэгъэхъожыныхэр фашынахэу.

3. Адыгэ Республикэм псауныгъэм икъэухъумэнкълэ иминистрэ игуадзэу Н.С. Чэужъым унашъоу игъэцэкълэн зэрэклорэр ыулпъэклунэу пшъэралыгъо фэшлыгъэнхэм.

Министрэу МЭРЭТЫКЪО Рустем

къ. Мыекъуапэ,
жьоныгъуаклэм и 30, 2014-рэ ильэс
N 510

ТИЗЭДЭГУЩЫНЭГЪУХЭР

— Урысыем футболымкӀэ изэ-нэкъокъоу ятӀонэрэ купым щыклорэм командэ 71-рэ щызэдэшлэ, — къелуатэ Натхьо Адам. — ПФЛ-м ипашэр Андрей Соколовыр ары. Ащ изэфэхьысыжьхэм тшӀогъэшлэгъонэу тядэлугъ. Футболым хэхьоныгъэхэр илэнхэм фэшл зэхьоклыныгъэхэр ищыклагъэхэу елытэ.

— **ЯтӀонэрэ купэу «Къыблэм» «Зэкъошныгъэр» щешлэ. Командэу хэкӀыжьыштхэм, кыыхэхьащтхэм шъуатегу-чылагъа?**

— «Волгарь» апэрэ купым хэхьажьыгъ. «Энергиер» зекӀэми ауж кызыринагъэм фэшл ятӀонэрэ купым хагъэкӀыгъ. Ростов-на-Дону икомандэу СКВО-м финанс Ӏофыгъохэр зериукъуагъэхэм фэшл «Къыблэм» хагъэкӀыгъ. «Спартак» Налчык, «Ангушт» Назрань апэрэ купым кыыхэкӀыжьыгъэх, ахэри «Къыблэм» щешлэщтых. Краснодар краим икомандэу «Афыпсыр» купым кыыхэхьагъ. Командэм итренер шъхьалэу агъэнэфагъэр Адыгеим изаслуженнэ тренерэу Ешыгоо Сэфэрбий ары.

— **КызыэрэпӀорэмкӀэ, 2014 — 2015-рэ илъэс ешлэгъум командэ 18 щызэнэкъокъуштыр.**

— Ары. Ростов-на-Дону, нэмыкӀхэм якомандэхэр «Къыблэм» кыыхэхьанхэу кыыклэлъэлух, ау ялофхэр зэшлохыгъошлу хьуштхэп.

— **Футболист тхьапша командэ пэпчъ хэтыштыр?**

— Нэгырэ 25-рэ рагъэшлэн фитых. А пчъагъэм щыцэу футболисти 6-р къалэм, хэкум, республикэм яспорт ешлэлэхэм ащӀаплугъэхэу щытын фае. Чыплэ футболым зыкӀегъэлэтыгъэным, сенаушцыгъэ зыхэлъ ныбжьыкӀэхэр къагъотынхэм фэшл ащ фэдэ екӀолакӀэм зыкӀыгъэшъыпкӀэжьыштытэу тэлъытэ.

Урысыем футболымкӀэ ипрофессиональнэ лигэ (ПФЛ) исовет зичэзыу зэлукӀэгъоу илагъэр Москва щызэхащагъ.

МыекӀопэ «Зэкъошныгъэм» иклуб идиректор шъхьалэу Натхьо Адам зэхахьэм хэлэжьагъ.

Урысыем ифутбол сыда кыырыклоштыр, ятӀонэрэ купэу

«Къыблэм» изэхьоклыныгъэхэм, нэмыкӀхэм тигъзетеджэхэр зэрагъэгумэкӀыхэрэр кыдэтлътэхы, А. Натхьом гушылэгъу тыфэхьугъ.

«Зэкъошныгъэм» иамалхэм адиштэу ешлэкӀэ дэгъу кыыгъэлъэгъонымкӀэ зэхьоклыныгъэхэр тищыклагъэх. Опыт зилэ футболистхэм ныбжьыкӀэхэр гъусэ афэтшыхэзэ, хэхьоныгъэхэр зэрэтшыхьтхэм тегупшысэ.

— **Мы мафэхэм дунаим футболымкӀэ изэнэкъокъу Бразилием щэкӀо. ЗэлукӀэгъухэм уалъэплъэба?**

— Футболыр зикласэхэу тиреспубликэ исхэр куп хьушэу Бразилием щылэх. Адыгеим икӀэралыгъо быракъ зыдашти, гъогу чыжьэ зэрэтэхьагъэхэм фэшл тагъэгушлуагъ. МыекӀопэ стадионым щыклорэ ешлэгъухэм яплъырэр нэгырэ макӀ — ари тигумэкӀ шъхьалэмэ ащыш. Тистадион цыфхэр къетщӀэлэжьынхэ тимурад. Бразилием щыклорэ дунэе зэнэкъокъум къэлэмым-рэ тхьапэмрэ сӀыгъхэу сӀлъэплъэ. Урысыем ихэшыпыкӀыгъэ командэ Къыблэ Кореим дэу

Амалым ешлӀакӀэр дерэшт

— **Илъэс ешлэгъур сыдигъуа зауӀлэщтыр, зау-хыштыр?**

— Бэдзэогъум и 12-м ятӀонэрэ купым щауӀлэщт. 2015-рэ илъэсым шэкӀогъум (ноябрэм) и 20-м зэнэкъокъур купэу «Къыблэм» щаухышты. Мэфи 5 — 6-м къаклоцӀ зы ешлэгъу командэ пэпчъ илэн фае. Урысыем и Кубок икыдэхын командэхэр шъхьафэу хэлэжьэщтых.

Чыплэу кыдихыгъэр

— **2013 — 2014-рэ илъэс ешлэгъум «Зэкъошныгъэм» я 15-рэ чыплэр**

кызыэрэщыдихыгъэм шъуезэгъа?

— Купэу командэ 18 зыхэтым я 15-рэ чыплэр «Зэкъошныгъэм» кызыэрэщыдихыгъэм лъэшэу тегъэгумэкӀы. Командэм иешлӀакӀэ зэблихьун фаеу тэлъытэ.

— **Адам, сыда дэгъум ылъэныкӀокӀэ кыыхэбгъэ-щырэр?**

— «Зэкъошныгъэм» испорт базэ зэтэгъэпсыхьагъ, купэу «Къыблэм» хэт командэхэр кыитэхьуапсэх. Адыгэ Республикэм и Лышъхьэу ТхьакӀушынэ Аслъан, Правительствэмрэ Парламентымрэ ащ пӀае лъэшэу тафэраз. СтадионитӀу тилэ хьугъэ.

дешлагъэп, ау теклон зэримылъэ-кӀыгъэм рэхьатныгъэ кытитырӀэп. Зичэзыу ешлэгъухэм теклоныгъэр къащыдихынэу фэтэлэ.

— **Хэтэ дунаим ичемпион хьуштыр?**

— Къэшлэгъуае. Дышъэ медальхэм афэбэнэн зылъэкӀыштыр команди 5 — 6 мэхьух. Германием, Голландием, Бразилием, Испанием, нэмыкӀхэм дышъэ медальхэр къыдахынхэ алъэкӀышты.

— **Гъэхьагъэхэр шъушлынхэу, шъуигухэлъышлухэр кыжьудэхьунхэу шъуфэсэлэ.**

Сурэтым итыр: **Натхьо Адам.**

ФУТБОЛ

Калешинхэм щысэ атырахы

Калешин. Ащ фэдэ лъэкъуацӀэ зыхьэу Адыгеим е Краснодар краим щыпсэурэр бэп. Унагъохэм ятелефонхэм яномерхэр зыдэтхэгъэ тхыльэу МыекӀуапэ кыщыдагъэкӀыгъэм ушылъыхьомэ, зы нылэп кышыхэбгъэщырэр. Калешинхэр макӀэхэми, футболым щыцӀэрылӀох, ащ фэдэ ятӀонэрэ унагъо дунаим темытынкӀи пшӀэхэщтэп.

Ешлэгъухэр

МыекӀуапэ иадминистрация физкультурэмрэ спортымрэкӀэ икомитетрэ Виктор Калешиным илахьылхэмрэ зэхашгъэ шӀэжъ турнирым командэ 30-м нахьыбэ хэлэжьагъ. Зыныбжь илъэс 50-м кӀехьугъэхэр куп шъхьафым щызэнэкъокъугъэх, «Администрацием» апэрэ чыплэр кыдихыгъ. «Ипподромыр» ятӀонэрэ, «Черноморцэр» яцэнэрэ, «Кошхьаблэр» яплӀэнэрэ хьугъэх. Футболым иветеранхэм яешлӀакӀэ ныбжьыклабэ лъыплъагъ. «Зэкъошныгъэм» илъэсыбэрэ ухьу-маклоу хэтыгъэ Тэтэр Нурбий футболист анахь дэгъоу зэхэ-

щаклохэм кыыхахыгъ. Мэрзэкъэнэ Нурбий къэлэпчъэлут анахь дэгъоу алытагъ, шлухьафтынхэр афашыгъэх.

ЯтӀонэрэ купми зэлукӀэгъухэр гъэшлэгъонэу щыкӀуагъэх. «Ошъутенэм» апэрэ чыплэр фагъэшъошагъ, «Восходыр» ятӀонэрэ, «Кошхьаблэр» яцэнэрэ хьугъэх. Командэхэм, футболистхэм хэушъхьафыкӀыгъэ шлухьафтынхэр афашыгъэх.

Сурэтым итыр: **Тэтэр Нурбий ешлэгъум хэлажьэ.**

НэкӀубгъор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТӀЫЛЬ Нурбий.

Зэхэзышагъэр ыкӀи кыддэзы-гъэкӀырэр:

Адыгэ Республикэм лъэпкӀэ ӀофхэмкӀэ, ӀэкӀыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэп-кыгъухэм адырӀэ зэпхыныгъэхэмкӀэ ыкӀи кӀэбар жьугъэм иамалхэмкӀэ и Комитет Адресыр: ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэщыгъэр:
385000,

кӀ. МыекӀуапэ, ур. Первомайскэр, 197.

Телефонхэр:
приемнэр: 52-16-79,

редактор шъхьалэм иапэрэ гуадзэр: 52-49-44,

редактор гуадзэр-пшӀэдэкӀыжъ зы-хьырэ секретарыр: 52-16-77.

E-mail:
adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхьаты-гъэр:

Урысые Федерацием хэутын ӀофхэмкӀэ, телерадиокъэтынхэмкӀэ ыкӀи зэлъы-ӀэсыкӀэ амалхэмкӀэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чыплэ гъӀоры-шлӀапл, зэраушыхьа-тыгъэ номерыр **ПИ №ТУ23-00916**

Зышыхаутырэр

ОАО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, кӀ. МыекӀуапэ, ур. Пионерскэр, 268

Пчъагъэр 4000
Индексхэр 52161 52162
Зак. 1893

Хэутыным узщыкӀэтхэнэу щыт уахьтэр
Сыхьатыр 18.00
ЗыщыкӀэтхэгъэхэ уахьтэр
Сыхьатыр 18.00

Редактор шъхьалэр
Дэрбэ Тимур

Редактор шъхьалэм иапэрэ гуадзэр

МэщӀӀэкъо Саид

Редактор шъхьалэм игуадзэр — пшӀэдэкӀыжъ зыхьырэ секретарыр
Хьурмэ Хьусен